

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre — 16 kor.
 Negyedévre — 4 "
 Helyben házhoz hordva:
 Egész évre — 20 kor.
 Negyedévre — 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre — 24 kor.
 Negyedévre — 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

M megjelenik minden nap a hétfő és

szombat utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaszolgáltatására nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Helyes cím: ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, márczius 5.

A légszeszszel és villanyal való világítás.

Irta: Dr. Károly Irén.

Az elektromos világításnak a gázvilágításal való összehasonlítása — a Tiszántúl f. é. márczius 5. számában — finanziaális szempontból, a helybeli viszonyokon alapult; és pedig azon árgységeken, melyeket jelenleg fizet a város a közvilágításért és a magánfogyasztó saját világításáért. Eme összehasonlítás kimutatta, hogy jelenleg a gázlángok egységárai a fizetendő elektromos lángek egységárainál jóval magasabbak.* De felmerült az az eszme is, nem volna-e célszerűbb és olcsóbb, ha a város maga állitana fel egy gázgyárat, mely az egész várost — a külső utcákat is — ellátná világító anyaggal, vagy — ha ez nem bizonyulna elég célszerűnek, nem vezetne-e jobb eredményre, ha a város a jelenlegi gázgyárat megvenné és az eddig petroleummal világított utcákon, saját költségén berendezett elektromos telepről világítana. Ha a gázgyár nem hájlandó az egész város területét gázzal világítani, mert csak a cső lefektetése — ide nem számítva a gyártelep nagyobbitásával járó tetemes költséget — 502,848 koronába kerülne minimális számítás alapján, akkor, ha a városnak kell még ezenkívül a jelenleg gázzal világított utcákon is a csövet lerakni és telepet is építeni: ez oly nagy befektetést igényelne, melyet a város annál kevésbbé fedezhet, mivel a jelenlegi gázgyár a magánfogyasztásnál konkurrensül áll háta mögött, a külső utcákon pedig édes-kevés magánfogyasztóra számíthat a város; jól tudja ezt a mostani gázgyár tulajdonos is.

A gázgyár megvétele és még elektromos telep építése is — pláne, ha a gázcsőhálózat nem új és a gyártelep eladási ára nagy volna — ismét sokkal nagyobb befektetést követel, mint a kizárólagos villamvilágítás berendezése; különben is erről adataim nincsenek, — erről részletesen nem is akarok nyilatkozni.]

Hanem volna még más megoldása is a város világításának. A nagyváradai légszeszgyár f. évi november hó 19-én, a köz- és magánvilágításra — és pedig légszeszszel és villanyal — a városi tanácshoz ajánlatot nyújtott be. A ki érdeklődik e fontos kérdés iránt, bizonyára ismeri is. Én tehát csak azokra a pontokra teszök összehasonlító számítás, a melyek a dolog lényegét érintik. Es pedig először is a közvilágításra s ezután majd a magánfogyasztásra. Hátránya az ajánlatnak a tervezett városi villamos világítással szemben az, hogy a külvárosrészeket *egyelőre* (de meddig?) semgázzal,

* A tegnapi számban, egy mondatban a sorrend megváltozva jött: »Verseczen az első három év után a bevétel a kiadást fedezte, míg nálunk az első évben egy hektowatt óránként 3-9 fillérbe kerül, ott már most csak 2-5 fillér.«

A helyes sorrend ez: Verseczen az első három év után egy hektowatt óránként a városnak 2-5 fillérbe jő, holott most nálunk az első évben 3-9 fillérbe kerül; és Verseczen jelenleg a bevétel a kiadást teljesen fedezi.

sem villamossággal nem szándékozik világítani, hanem mint eddig, meghagyja a kőolajat. Nem előnyösebb a gázzal való közvilágítás a tervbe vett villamos világításnál finanziaális szempontból sem; mert a város, mint kimutattam, egy 16 n. gyertyafényű izzólámpát óránként 1-95 fillérért kap önmagától, míg a jelen ajánlat így szól: »közvilágítás céljaira készek vagyunk légszeszt a városnak 10 n. gyertyafényességű lángekint és égő óránként 2-27 fillérért szolgáltatni.« A gázgyár által kijelölt utcákon, hol eddig gáz nincs, kizárólag villanyvilágítást ad, tehát itt kombinált világításról egyáltalában szó sem lehet. Az igaz, hogy a légszeszszel világított körzetben is ad villamvilágítást kívánatra, ha az illető utcákban a megfelelő *fogyasztás biztosítottik*, de hogy ki határozza meg és mennyi legyen a megfelelő fogyasztás, erről tudomást nem szerezhettünk az ajánlatból. De tegyük fel azt, hogy minden megszorítás nélkül, minden gázzal világított utcán adna a városnak villamvilágítást is kívánatra, kérdés mibe kerülne ez a városnak?

Az ajánlat szerint az elektromos energiát 16 gyertyafényű izzólámpánként és évi 2000 égő óránként 40 K. szolgáltatná a gázgyár. Hát a városnak mennyibe kerülne 2000 órán ugyanoly fényerős izzólámpa, ha a tervezett házi kezelés megvalósul? Mivel egy órára a 16 n. gyertyafényű izzólámpa a városnak 1-95 * fill.-be jő, természetes hogy 2000 órára csak 39 koronájába jő (1-95 × 2000 = 3900 fillér = 39 korona). Tehát a közvilágítás terén is jobb, ha a város önmaga termeli a villamos energiát. Most már áttérhetek a magánvilágításra. Eme ajánlatban a magánvilágításra 1900. év végétől adna a gázt óránként és köbméterenként 32 fillérért: ez pedig a mult számban kimutatott számításalapon — azt jelenti, hogy egy 10 n. gyertyafényű gázláng óránként 4-07 fillérbe jő; és — mint már annyiszor említettem — a város szolgáltatta 16 n. gyertyafényű villamos izzóláng kerülne a magánfogyasztónak óránként 3-5 fillérbe. Hátra van még az, hogy a gázgyár ajánlata szerint, mennyiért adna a villamos energiát? Az ajánlat szerint egy hektowatt órát adna 7-5 fillérért; a város pedig 7 fillérért. Azaz a gázgyár ajánlata szerint egy 16 n. gyertyafényű izzóláng kerülne a magánfogyasztóknak óránként 3-75 fillérbe, ha pedig ugyanennyi időre ugyanoly lángot a város adna, kerülne 3-5 fillérbe a magánosnak. Tehát a magánfogyasztásra adott elektromos energia is olcsóbb, ha a város szolgáltatja; pedig a város ugyanekkora elektromos energiát később, ha több magánfogyasztója lesz, mint már most is jellezte, csak 6 fillérért fogja adni.

Vajjon e számadatok után, nem oda kell-e konkludálnunk, hogy mégis csak jobb az, ha a város termeli a villamos energiát és a városnak minden utcájában behozza a villamos világítást? Es ne feledjük, hogy a gázgyár ezen ajánlata is csak akkor érvényes, ha újabb 50 évre a kizárólagos jogot úgy a gáz, mint a villamos világításra átadjuk az eddigi gázgyártulajdonosának.

* E lap előző számaiban 1-99 helyett, hibásan 1-9-et nyomtak; épügy 3-5 helyett 3-2-et.

Az igaz, hogy 50 év mulva mindkét gyártelep a városé; de ez a várható haszon megfelelő-e az 50 évi lekötöttségnek, mikor a tudomány és technika oly erőteljes és nagy lépésekkel halad előre? Holott a város, ha önmaga kezeli világítását, minden, a fejlődéssel járó haszonban részesül és részesíti polgárságát.

Igy állván a dolog, a város az eddig feltüntetett és tervbe vett módzatok közül, ha életrevaló, csak akkor jár el a saját és a kor igényeinek megfelelően, ha önmaga létesíti az elektromos művet és annak üzemét házikezeleésben tartja fenn.

Miniszterváltozás.

— Hegedüs és Horánszky. —

Minden politikus között, kit a magyar glóbus hátán hordozott, legkegyetlenebb sors jutott *Horánszky*nak, ki hosszú idő óta reménytelenül szeretett s midőn ma végre leheteti a pártát, akkor sem az ideáljái lett. Belügyminiszterség volt ideálja, pénzügyminiszternek szánták s természetesen *kereskedelmi* miniszter lett belőle, mert hát nálunk az a szokás járja, hogy vagy nem arra való embereket favorizálnak, vagy ha akad alkalmas ember egy dologra, akkor bizonyára más dologra alkalmazzák. *Hegedüs* megígott már, mikor a Turul reá csapott és megbukott, mikor az *Adria* viharába került. Miért kellett csak most mennie és miért nem azonnal, mikor bukása bizonyossá vált. Bizony, bizony jó volna revidiálni azt a miniszteri nyugdíj-törvényt, mert az sem nem liberális, sem nem demokrata, sem, ami fő, nem keresztényi állapot, hogy míg más hivatalnok 40 évig huzza nyomorult fizetésért az igát, hogy végre koldus penzióba jusson, addig egy miniszter három év után huzhasson óriási nyugdíjat, melyet még más óriási fizetésű állásban is megtarthat. A mai kinevezés horoskoppja ez idő szerint az, hogy egy nyugdíjjal több az országnak s egy nyughatatlan emberrel kevesebb a kormányban.

Hegedüs távozásáról és Horánszky kinevezéséről egyik esti lap a következő kulisszatitkokat közli:

A félhivatalosok úgy akarják feltüntetni az ügyet, mintha ez a miniszterség a régi és új szabadelvűek viszályának elsimitását jelentené, pedig az ellenkezője igaz. Horánszky minisztersége ebben a formában a viszály szüleménye és esetleg új belviszályok kezdőpontja.

Eredetileg az volt a terv, hogy Horánszky néhány hónappal a Széll-kabinet alakulása után vegye át a belügyminiszterséget; a régi párt azonban kézzel-lábbal dolgozott ez ellen, mert szerintünk a belügyminiszter az, a ki az elnök után, megadja a kabinet jellegét és ő az, a ki mint a választások vezetője, megcsinálhatja a Házat a saját kényére. Folyt is az aknamunka erősen, míg végül ötven százalékban kiegyeztek és Gulner Gyula személyében egy volt nemzeti párti politikust neveztek ki belügyi államtitkárnak.

A nemzeti pártiak vagyis új szabadelvűek ezzel nem érték és nem érhették be és szorították a velük rokonszenvező Széll Kálmánt,

hogy tegyen meg közülük valakit miniszternek. Széll váltig biztatta őket, hogy majd akkor, ha üresedés lesz. Most a nemzetiek indították aknamunkát a pénzügyminiszter ellen, de nem tudták kiszorítani, noha Lukács szívesen ment volna, de a régiók nem engedték Lukácsot és még a koronát is tudták mellette engazálni. A régiók óvatosságból még azt is hangoztatták, hogy addig Horánszky nem lehet miniszter, míg Apponyi nem lesz az, vagy félre nem áll.

Egy darabig azután arról volt szó, hogy Apponyi ő felsége személye körüli miniszter lesz, míg Apponyi végre határozottan kijelentette, hogy ő tárczát nem vállal, hogy azonban Horánszky utjában ne legyen, elfogadta a Ház elnökségét. Ezzel elvette a régióktól a közbevetett kifogás alapját.

Ilyen stádiumban volt az ügy, mikor Hegedüs Sándor bukása bekövetkezett; nem a mai formális, hanem tényleges bukása, mely már több mint egy éve bekövetkezett, de nyilvánosságra és befejezésre csak most juthatott, először mert nálunk miniszterek nem buknak soha valami közvetlen okból és másodsor, mert a penzióra jogosító harmadik esztendő csak ki kellett várni.

Az egyszerű politikai illem megkövetelte, hogy a megüresedő tárczát Horánszkyknak kínálják. Gróf Apponyi nem akarta, hogy barátja csak így véletlen jusson egy olyan helyhez, mely nem is fejezi ki igazán a fuziót, de a nemzeti párt többi tagjai erősen akarták, hogy valahára legyen miniszterük is és a régiók sem ellenkeztek, mert nézetük szerint végre bele kell törődni abba, hogy Horánszky miniszter legyen, csak ne legyen primhegedüs, a mi mint belügy- vagy mint pénzügyminiszter okvetlen lett volna.

A kinevezésre vonatkozó legfelsőbb királyi kéziratok a következők:

I.

Kedves Hegedüs! Midőn Önt kereskedelmiügyi magyar miniszteri állásától saját kérelmére ezennel felmentem, Önnek eddigi buzgó és kiváló szolgálatai elismerésül I. osztályú vaskorona-rendemet díjmentesen adományozom.

Kelt Budapesten, 1902-ik évi márczius hó 4-én.

FERENCZ JÓZSEF, s. k.

Széll Kálmán, s. k.

II.

Kedves Horánszky! Magyar miniszterelnököm előterjesztésére Önt kereskede-

lemügyi magyar miniszteremmé ezennel kinevezem.

Kelt Budapesten, 1902-ik évi márczius hó 4-én.

FERENCZ JÓZSEF, s. k.

Széll Kálmán s. k.

A külügyminisztérium lapja a *Fremdenblatt* így emlékezik meg a miniszterváltásról:

Hegedüs Sándor, a Széll-kabinet kereskedelmi minisztere félreállott, hogy a volt nemzeti-pártnak utat nyisson a kormányba való belépésre. Valószínűleg ez a lemondás tulajdonképpeni jelentősége. Másrészt azonban ugyanolyan joggal feltehető, hogy éppen a magyar törvényhozás fontos feladatai és különösen azok a nehézségek, a melyekkel az Ausztriával való gazdasági viszony rendezése jár, készítették Széll Kálmánt arra, hogy még szorosabbá tegye azt az országgyűlési pártszervezetet, a melynek Széll eddigi sikereit köszönheti s a mely lehetővé tette a magyar népképviselőlet biztos vezetését. Minthogy Horánszky van kiszemelve Hegedüs utódjává, kétségtelen, hogy a miniszterelnök a volt nemzeti pártot még szorosabban akarja a szabadelvű többséghez fűzni és a közreműködésre és együttműködésre megnyerai. Nekünk Ausztriában egyáltalán nincs okunk arra, hogy Horánszky-nak a Széll-kabinetbe való belépésétől az eddigi kölcsönös viszonytól való elvi eltérést várjunk. Egyelőre a magyar állam politikája tovább is Széll Kálmán erős kezére és nem kevésbé erős diplomáciai művészetére marad bízva.

Horánszky üdvözlése.

Esztergomból táviratozzák a Magyar Távirati Irodának: Horánszky Nándor kereskedelmi miniszterre való kinevezésének hírére Esztergom város közönsége általános lelkesedéssel fogadta. A kinevezés publikálása után a polgárság üdvözölni fogja Horánszkyt, a ki Esztergomot két cikluson képviselte.

Nagy Ferencz államtitkár marad.

Horánszky Nándor az új kereskedelmi miniszter — mint Budapestről értesülünk — tegnap felkereste Nagy Ferencz államtitkárt és felkérte őt, hogy tartsa meg továbbra is eddigi diszes és terhes állását, ő feltétlen bizalommal viseltetik működése iránt, és reményli, hogy

a mostani súlyos körülmények között karöltve megfogják oldhatni azaz vitális kérdéseket, a melyek az ország anyagi fejlődésének biztosítására fognak vezetni. Nagy Ferencz ennek következtében továbbra is a kereskedelmi minisztérium államtitkára marad.

Ez a hír, hisszük, Nagyváradon örömet fog kelteni, mert az államtitkárt városunkhoz, hol jogakadémiai tanár volt, sokféle köteték fűzi s így inkább reményelhetjük, hogy városnak érdekei (közuti vasut, világítás stb) is többet fognak általa nyerni.

Az igazságügyminiszter kiténtetése.

Hegedüssel együtt kezdte Plósz Sándor igazságügyminiszter a miniszterkedést, együtt kapták a királytól az elismerést és kiténtetést, Hegedüs egyuttal kegyelemben felmentetett. A *Budapesti Közlöny* tegnapi száma dr. Plósz Sándor igazságügyminiszter kiténtetését a következőkben közli:

Kedves Plósz! Az igazságügy terén tett kiváló szolgálatai elismerésül Önnek I. osztályú vaskorona-rendemet díjmentesen adományozom.

Kelt Budapesten, 1902. évi márczius hó 4-én.

FERENCZ JÓZSEF s. k.

Gróf Széchenyi Gyula s. k.

Két petíció.

Nyolcz napi tárgyalás után a Kuria végzett a *zichyfalvi* választás ügyével, de a határozat, illetőleg az ítélethezást szombat déli tízenkét órára tűzte ki.

A *vágvecsei* választás dolgában, melyen *Ajtics-Horváth* Dező néppárti győzött *Emmer* Kornél szabadelvűpártival szemben, tegnap délben döntött a Kuria. A bíróság elutasította a petíciót.

Márcz. 13. Kath. Szabad Liceum bűntiestélye a főgimnázium dísztermében este 6 órakor.

Márcz. 16. Kath. Szabad Liceum matinéja a főgimnázium dísztermében d. e. 11 órakor.

Ápr. 6. Kath. Szabad Liceum matinéja a főgimnázium dísztermében d. e. 11 órakor.

Ápr. 19. Kath. Szabad Liceum zárünnepélye.

A „TISZANTUL“ TÁRCZÁJA.

A hosszunevű marsall.

Irta: Masson-Forestier.

A marsall gyakran látogatott el Havreba. Sok régi jóbarátjával találkozott a normandiai kikötővárosban, akik közül főképpen Baneux-vel, az egykori tengerész-kapitánnyal volt szoros baráti viszonyban. Baneux-nek különben a kikötő legszebb pontján gyönyörű kis kastélya volt, amely körül pompás park terült el. Az arnyas fák lombjai zöld galyaikkal ráborultak az üvegfallal elzárt erkélyre, ahonnan fölséges kilátás nyílt a ködpárába burkolózó végtelen tengerre.

A tábornagy havrei tartózkodása alatt regelenként rendszeren fölment az erkélyre és órák hosszat elüldögélt a hatalmas messzelátó mellett. Ide oda irányította a távcsövet és a tengernek minden pontját élesen megfigyelte.

Egy nap, amikor a tábornagy kedvenc szórakozásba volt elmélyedve, az erkélyhez vezető csapóajtóban megjelent Baneux ur és örvendezve üdvözölte barátját.

— Ah, kedves marsall, ha tudná, milyen kellemetlen helyzetbe jutottam!

— Igen? Ugyan miéle kellemetlensége van már megint? — kérdezte a tábornagy erőltetett érdeklődéssel. Nem szerette, ha bárki is megzavarta nyugodt szemlélődésében.

— Képzeld csak el — panaszkodott tovább Baneux ur, — sürgős és fontos ügyben haladéktalanul el kell utaznom Londonba, ahol legalább is három napig kell maradnom. A legelső Calais felé induló vonattal utazom és most azért jöttem, hogy búcsút vegyek öntől. Azt hiszem, hogy távollétem ideje alatt is a már megszokott rendes ellátásban fog részesülni. Különbben pedig... tulajdonképpen... egy kis szívességre szeretném kérni.

— Szívesen rendelkezésére állok. Mi tetszik?

— ... Hát!... Hiszen ön jól ismeri Justint, a mi derék Justinünket? Nemde?

— Az ön egykori szolgáját? Teringettét! Már hogyan ismerném!

— Eh bien! No, hát most a lányát valami szerény kis szatócsához akarja nőül adni...

— Hát én mit csináljak velük? Talán a külön áldásomat óhajtják frigyükre? Nem, kérem, ne háborgasson ilyen dolgokkal. Ne zavarjon meg emiatt szemlélődésemben. Hadd nézzem tovább a nagy óceánjárót, amely éppen most tűnik föl a messze láthatáron.

— Csak csekély szívességről van szó — folytatta tovább Baneux, aki jól ismerte a tábornagy jószívűségét és tudta, hogy szép szóval hamar eltűnteti arczáról azt a közönyös kifejezést, és könnyűszerrel megindítja az egyébként érzékenyszívű katonát. — Tehát annyiban van a dolog, hogy Justinnek megígértem, hogy elvállalom a násznagyi szerepet. De, sajnos, most Londonba kell utaznom. Ez vég-

telenül kellemetlen rám nézve, de nem t-hetek róla. A szegény, jó embereknek rosszul fog ez esni, jól tudom, mert biztosan számítottak reá, hogy ott leszek a lakodalmukon. Ez nagyban emelte volna tekintélyüket az egész városnegyedben. Most pedig sértve érzik majd magukat és azt hiszik, hogy csak csupa kifogásból kelek utra...

— Helyes! Hát majd elmegyek. Hány órákor? ...

— Fél-tizenegykor.

— Ott leszek. De teringtettél! Hisz ön ismer engem és jól tudja, hogy nem igen szeretem a hangos parádét és a nagy hűhót. Mondja meg kérem azoknak az embereknek, hogy tegyék meg nekem azt a szívességet, hogy ne bámészkodjanak majd reám, mint valami csodaállatra.

— Igenis, majd megmondom nekik. De legyen nyugodt, kedves barátom, csupán csak az önt megillető köteles előzékenységgel és tisztelettel fognak ön iránt viseltetni.

*

Havre maireje szeszélyes férfiú volt és csak egyszer egy esztendőben, mindössze egy hónapig beszélt szeretetreméltóan az emberekkel. Ez a különös, kiváltságos időszak rendszerint akkor volt, amikor visszatért Vicayból, ahol májbajára keresett enyhülést. Hivatalos működése alkalmával csak úgy kutyafuttában végezte el a házasságkötési formalitásokat, kivéve, ha előkelőbb emberekkel volt dolga.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, márcz. 5.

Elnök: Gróf Apponyi Albert megnyitja az ülést.

A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után

Elnök jelenti, hogy Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter lemondott állásáról és ő Felsője Horánszky Nándort nevezte ki helyébe kereskedelemügyi miniszternek. (Elnök éljenzés).

Ezután áttértek

a belügyi tárca költségvetésének

folytatólagos tárgyalására.

Böszörményi Sándor a szabadelvű párt egy új szónoka kezdi a vita sorát.

A tiszta választás által teremtett helyzet a Deák uralmához hasonlít. Ez az uralom a legjelentékenyebb sikereit csak annak köszönhetette, hogy a különböző ellenvélemények tiszteletben tartottak. Széll Kálmán böics politikája és az ellenzéki árnyalatok vezérérfiainak magas szellemi képessége, reménytelmes lehetőséget fogják tenni, hogy a kérdések kedvezően a haza javára fognak elintéztetni.

A kormánypárton ezalatt élénken tárgyalták a mai nap szenzációs eseményeit, úgy, hogy Széll Kálmán odaszólt a táborának, hogy hallgassuk a szónokot. A zaj természetesen elnémult s **Böszörményi** Sándor csendben folytatta beszédét.

A szüntelen napirenden levő kompenziók szükségessé tették a közigazgatási reformjavaslatot. A tisztviselők túlterhelése okozhatta csupán a nagymérvű szabálytalanságokat s ezért nem tartja helyénvalónak, hogy a megéjtett vizsgálatok eredményét a sajtóban publikálják.

Helytelennek tartja, hogy egy ily vizsgálat után a belügyminiszter egy éles leiratban meglecikézteti a vármegyét, ez nem hogy kedvező helyzetet teremtené, hanem ellenkezőleg, a vármegyei intelligenciát elkedvetleníti.

Végül a tisztviselők fizetésemelését sürgeti és a költségvetést elfogadja. (Helyeslés a jobbon.)

Bedőházy János azt hangoztatja, hogy a politikában a nemzeti érzésnek kell dominálni, a mely az önállóság és függetlenség felé törekszik.

Széll Kálmán hypnotikus mutatványokkal jongleurokodik, ide benn tapsolnak neki, de oda

künn a nemzet bóbiskol. (Helyeslés a szélsőbalon).

Sivár, lelketlő ez a korszak, amikor el akarjuk hitetni a nemzettel, hogy meg van az, ami nincs. Burkolt abszolutizmusban élünk. (Ugy van a szélsőbalon.) Hasztalan hirdeti a miniszterelnök a rendszerváltozást, annak nyomára nem akadni. A miniszterelnök belügyi politikája rosszabb elődje politikájánál. Jó közigazgatást csak tiszta közszellemmel lehet teremteni.

Nem fogadja el a költségvetést. (Zajos helyeslés és éljenzés a szélsőbalon).

Domahidy Viktor a vármegyei közigazgatásról beszél.

A vármegyei tisztviselő ma állását kortesszolgálatnak, rokonszenves megjelenésnek, rokoni összeköttetésnek köszöni, de ritkán rátermétségének. A kinevezett közigazgatási tisztviselő sokkal szabadabb, önállóbb lenne, mert nem kellene állása biztosítása érdekében a képviselő-jelölt mellett korteskednie, vagy a befolyásos emberek szekerét tolni.

Ismerteti a közigazgatás mizériáit, melyeket eltüntetni csak a kinevezési rendszerrel lehetséges.

A belügyi költségvetést elfogadja. (Helyeslés a jobbon.)

Bizony Akos a belügyi közigazgatásról szól.

A jelenlegi közigazgatás rossz, nem kielégítő. Az állami közigazgatás hívei az önkormányzatban látják a közigazgatás hiányait, az önkormányzat hívei azt mondják, hogy 1848 óta nem volt igazi önkormányzat. Reflektál Boncza beszédére s nem ért vele egyet. Különösen a választói jogokban. A miniszterelnöknek az a hivatása, hogy konkrét javaslatot nyújtson be.

Az általános választói jognak behozatala a jognak elemi kelléke. Szerinte mindenki választó kell hogy legyen, ki magyarul írni, olvasni tud. A hivatalos depressziót egyedül a titkos szavazás szüntetheti meg. A jó közigazgatás alapfeltétele a jólétnek. O e javaslatban ezt nem látja, valamint a miniszterelnök törekvéseiben sem s így a tételt el nem fogadja.

Ugron János a vármegyei tisztviselőkről szólva, elismeri, hogy kötelességüknek megfelelnek, de nem a jó közigazgatásnak. Pedig e pályát a legjobbak részére kellene fenntartani. (Helyeslés jobbról).

Azután áttér a közegészségügyi viszonyokra s éles bírálattal tárgyalja a közegészségügyi orvosok működését, példákat hozva fel a Székelyföldről.

Aztán a munkanélküliek számának szaporodásáról beszél, melyek nemcsak a főváros-

ban, hanem a vidéken is szaporodnak. Ezek nem jönnek ide tüntetni és mégis mindnyájan tudjuk, hogy igazuk van. A szociális kérdések megoldása fogja képezni a jövő gondját. A mint Kinizsiről visszapattant a rálőtt golyó, épugy pattan vissza minden támadás, mely a magyar nemzet egysége ellen történnék.

A tételt elfogadja.

Széll Kálmán miniszterelnöknek az ülések meghosszabbításáról délután három óráig szóló indítványát nagy többséggel elfogadták. Ezzel az ülés véget ért.

Ki legyen a polgármester?

— A szabadelvű párti városatyák értekezlete. —

Márczius 20-án dől el a fontos kérdés, hogy ki lesz Nagyvárad város polgármestere.

Főleg ebben az ügyben tartottak érdekes értekezletet a törvényhatóság szabadelvű párti tagjai tegnap délután, amelyen abban állapodtak meg, hogy a polgármesteri szék betöltését nyílt kérdésnek hagyják.

*

Az értekezlet lefolyása a következő volt.

Az értekezleten jelen voltak:

Hlatky Endre elnök, dr. Konrád Márk, id. Rimanóczy Kálmán, Száhlender Károly, Mezey Mihály, Harmathy Károly, dr. Károly Irén, Stark Gyula, Gábel Jakab, Schwartz Antal, dr. Munk Béla, Farkas Izidor, dr. Kurländer Ede, Mandel Adolf, Steiner M. Albert, Miskolczy Barna, Ullman Sándor, Mihelyi Adolf, Guttmann József, dr. Friedländer Samu, Kugler Albert, dr. Baróthy Akos, ifj. Kohn Sámuel, Feldmann Izidor, Rendes Vilmos, dr. Sarkadi Lajos, Weimann Béla, dr. Várady Zsigmond, Kaczián Károly,

Hlatky Endre az értekezletet megnyitotta jelentést tett a kiküldött ötös bizottság eljárásáról. A megbízatáshoz képest ő eljárt azoknál a férfiaknál, akiknek a polgármesterségre nevük forgalomba jött. Ilyen kettő volt: dr. **Hoványi** Géza és **Rádl** Ödön, akik kijelentették, hogy semmi körülmények között, még ha mindkét párt együttesen felkérné is őket, nem fogadják el a polgármester-jelöltséget. Így csak a két belső pályázó: **Rimler** Károly és **Komlóssy** József lesz a polgármester-jelölt. Határozzon az értekezlet, hogy ezek közül megállapodik-e valaki mellett, vagy nyílt kérdésnek hagy-

Szomcati nap volt. Az a nap, amikor az alsóbb néposztály a legszívesebben járult az anyakönyvvezető elé, hogy frigyüket hivatalosan érvényesnek jelentse ki. Tíz házassulandó pár várta a házassági szerződés kiállítását. Mindannyian kézművesek, kishivatalnokok és alsóbb állású polgárok voltak.

A maire ur kivételesen kissé idegesebb és érzékenyebb volt, mint máskor. Izgatottan járkált föl s alá, majd megállt, fejét szaglászva előre dugta és a legképtelenebb arczúrtorgatással jelezte, hogy nem igen van inyére az a kellemetlen illat, amit ezek az emberek magukkal hoztak.

— Siessünk! Gyorsan, gyorsan! . . . Nem érek rá . . . No, mi lesz? . . . Talán vezesse a kezét az aláírásnál? . . . Maguk bizonyára azt gondolják, hogy nekem éppenséggel semmi egyéb dolgom nincsen, mint hogy házasságkötést házasságkötés után intézzek el. Mi? . . .

Szóval, a maire mindinkább kiállhatatlanabb és szemtelenebb lett.

Végre Justin leányára került a sor. Gyorsan, csak amugy kutyafuttában végezte el a törvényes aktusokat:

»A törvény nevében írij- és feleségnek jelentem ki önöket!«

Majd:

— All'ons! Rajta! A házaspár, tanuk írják alá gyorsan a nevüket. Egy-kettő!

A vőlegény bátoriatlan hangon tudtára akarta adni, hogy Baneuó ur — mint az előző nász-

nagy — többrendbeli akadály miatt nem jöhetett el és hogy . . .

Az anyakönyvvezető mégjobban dühbe gurul.

— Na, és hogy hívják az új násznagyát?

— Renault — szólalt meg egy tömzsiós, őszhajú férfi, akinek külseje éppenséggel nem volt valami imponáló.

— Mi a foglalkozása? Szatócs? — kérdezte a maire fitymálóban.

— Nem! Katonaember voltam.

— Jó, jó! Írják alá a nevüket. . . . de gyorsan, gyorsan!

A maire már a kalapja után nyúlt, hogy a legutolsó aláírás után hamar künn teremjen a teremből, amikor a kis köpcsős násznagy nyugodtan megszólalt:

— Hozzanak egy széket, mert nem vagyok hozzászokva ahhoz, hogy állva írjam alá a nevemet.

A maire ismét dühös lesz. A többi hivatalnok és irnok meglepetten néz egymásra. Ilyen vakmerő emberrel még nem igen volt dolguk. Hiszen szombaton mindenki csak állva írta alá a nevét, és mostanáig még senkinek sem jutott eszébe, hogy valami kifogásolni valót találjon. Végre előkerítenek valahonnan egy széket.

— Tudja, egy kissé hosszú a nevem — szolt titokzatos módon, incselkedőleg az »egy-kori szatócs«, úgyhogy a mairenek az inába szállt a bátorsága. De fékevesztett benső dühé nem vetett békót indulatára és tovább toporzékolt:

— Hosszu neve van? De mi az ördögöt törődöm én azzal! Azt gondolja talán, hogy az okmányra mindjárt egy egész regényrevalót ráfirkálhat?

Azzal haragosan odalép a még mindig firkáló kövér emberkéhez és ki akarja kezéből rántani a tollat.

— Hiszen ez a ficzkó istenuccse még az egész ivet telekaparja szarkaláb bettivel!

A toll huzamos serczegéséből következtetve, már jó csomót irhatott a papírra és a maire föléje hajolva, meghökkenve betűzte a hosszúra nyuló név szótagjait:

»Renault De-Saint-Jean D'Angely.

Maréchal De France,«

— Óh! . . . Óh! . . . Hát lehetséges volna . . . Ön, a híres marsall? . . . Ezer bocsánatot kérek, hogy . . .

— Hallgasson! — rivall rá a tábornagy és izgatottságában kipirul az arca. S miután elkészült az aláírásával, fogja a kalapját és kifelé indul. A násznap utána megy.

— Gyönyörűség egy madár a maire ur, mondhatom — dörmögött a marsall, — hiszen egy medvének különb a modora. Megérdemelné, hogy ott fölrugjam . . .

S ettől az időtől kezdve a maire ur kissé előékenyebb volt az elébejárulókkal szemben, és annyi időt engedett nekik az aláíráshoz, amennyit csak akartak.

ják a polgármester-választást. Czélszerű volna erre az állásra most határozni, míg a többi tiszt állásokra most ne jelöljenek, mert még nem tudják kik pályáznak. — Ha Rimler polgármesterré választatik, a főjegyzői állásra Bordé Ferencz és Darassay Lajos tanácsnokok pályáznak. — Komlóssy polgármestersége esetén a gazdasági tanácsnoki állásra Bordé Ferencz tanácsnok, Ragány János főszámvevő, Papolczy Ferencz I. alkapitány, dr. Istvánffy István I. aljegyző, Lukács Ödön III. aljegyző pályáznak, illetve kombinációban vannak. — Ha Bordé a két fentebbi állások valamelyikére beválasztatnák, a megüresedő adóügyi tanácsnokságra Szántó Lajos közgyám, Papolczy Ferencz I. alkapitány és Nagy Lajos megyei árvaszéki ülnök aspirálnak. A választás által esetleg megüresedő többi állásokra is mozgalom van már. Külső pályázó csak egy van, **Keledy József** az alügyészi állásra. — A mai ülésen csak a polgármesteri állásra jussanak megállapodásra. A többire nézve Mezey Mihály elnökléte alatt egy 5 tagú bizottságot küldjenek ki s ez kísérelje figyelemmel a mozgalmat s a pályázatokat és március 15-ike után tegyen javaslatot a jelölésre.

Steiner M. Albert nézete szerint nincs szükség a bizottságra, jelöljön a mostani értekezlet.

Mihelyi Adolf a polgármester választását személykérdésnek tartja, ettől függ a többi. Pártkérdést ne csináljanak a választásokból. Azt azonban szükségesnek véli, hogy a két jelölt közül valamelyik mellett foglaljanak állást. Ha a mostani polgármester-helyettést mellőznék, ez megkisebbités volna.

Dr. Friedländer Samu: Ez kortes-beszéd!

Mihelyi Adolf indítványozza, hogy Rimlert kandidálják.

Dr. Kurländer Ede: Az volt a hiba, hogy nem illőnek kérték fel a külső embereket.

Hlatky Endre ismerteti hogyan járt el a külső egyének felkérésénél. A polgármester-választás eredményét még 19-én sem fogjuk tudni, de azért a többi állásokra előre kell kombinálni.

Aki pótolhatlan — maradjon.

Dr. Kurländer Ede: Ugy Komlóssyban, mint Rimlertben teljesen megnyugszik. Azt fejtegeti ezután zaj között, hogy akár Rimlert, akár Komlóssyt választják meg, mostani helyüket nem pótolhatják. Leghelyesebb volna ezért, ha idegen ember lenne a polgármester. Mindent meg kellett volna tenni ez irányban. Mint pl. Hlatkyval szemben a multkor megnyilatkozott a közbizalom, — akkor nem tértek volna ki a külső férfiak. Egyszerű megkérdezésre nem nyilatkoztak kedvezően.

Dr. Moskovits József nem ért egyet az előtte szólóval. Az elnök helyesen járt el. Furcsának találja, hogy egy tisztviselő, ha teljesen megfelel, ne haladhasson ezért. A polgármesteri szék betöltését nyílt kérdésnek hagyják, mert mindkét pályázó a párt tagja s kiváló tisztviselő. A többi állások betöltésére nézve a pályázatok beadása után új értekezletet tartsnak. A többi választásokról is első sorban a város érdeke s csak azután jöjjön előtérbe a párt szempont. A bizottság kiküldésére nincs szükség.

Dr. Kurländer Ede magyarázza előbbi szavait. Az utóbbi 2—3 évben a tisztviselők elő haladtak, ezért most maradhatnak eddigi állásukban.

Gábel Jakab arra kíváncsi, hogy mire vezetett a 48-asokkal a tanácskozás. Ha a polgármester választást az ellenzék nyílt kérdésnek hagyja a szabadelvű párt is így járjon el, de másként nem. Ez okból most még ne határozzanak, csak ha az ellenzék ily irányu megállapodását tudják. Ezt indítványba teszi.

Hlatky Endre felvilágosítással szolgál, hogy az ellenzékkel csak a külső polgármester jelöltekről értekeztek. Arra, hogy nyílt kérdés legyen-e a polgármester választás, vagy Rimler és Komlóssy közül ki legyen, egyik párt

bizottságának sem volt megbízatása. Különben a Gábel indítványa helytelen, mert az ellenpárt épen úgy ennek a pártnak a határozatát várja.

Dr. Sarkadi Lajos nem hagyhatja megjegyzés nélkül a Gábel felszólalását s azt perhorezkálja. Ha az ellenpárt azt jelölné, akit a szabadelvűpárt is akar, de csak azért mellőzné a párt s helyette gyengébbet jelölne, ez helytelen politika lenne. Mindkettő szabadelvű s ha ezek közül jelöl az ellenzék, csak örömmel fogadja. Most nyilatkozzék az értekezlet és pedig a nyílt kérdés mellett.

Farkas Izidor a Gábel védelmére kél. Nyílt kérdésnél akit az ellenzék jelöl, a szabadelvű párt egy része is rá szavaz s így megbukik a párt többségének jelöltje. A halasztás ellen van, mert a szavazatok eligerése és a későbbi párt-határozat dilemmába hozza a városatyákat.

A preparált választók.

Dr. Friedländer Samuel gyakorlati oldaláról fogja fel a kérdést. 25 bizottsági tag van jelen, ezek nem döntenek el, hogy 140 bizottsági tag kit akar megválasztani. A másik dolog az, hogy ha pl. a 48-asok Komlóssyt jelölik és a szabadelvűek Rimlert, — mi lesz, ha Rimler megbukik. Oda lesz a szabadelvű párt prestigeje. Válaszol Mihelyinek. A főkapitányság előkelőbb állás, mint a főjegyzőség s Rimler mégis pályázott, mert nyugalmasabb állást akart. Mi baj származik abból, ha most egy munkabíró férfi foglalja el a polgármesteri széklet. A nyílt kérdés a leghelyesebb. — A többi állások betöltéséhez sem szükséges a bizottság. Ellensége annak, hogy a választókat preparálják. Köszönetet mond Hlatkynak s indítványozza, hogy halasztsák el a kérdést, míg a pályázatok belesznek adva.

Miskolczy Barna röviden szólott: Mondják ki, hogy ne határozzunk s akkor nem jövünk el az értekezletre. Ha a párt határozata mellett megbukunk, mondjuk ki, hogy nincs a törvényhatóságban szabadelvű párt.

Mezey Mihály elfogadja az elnök indítványát. A polgármesteri állásra pályázó két belső ember párttag. Ezért hagyják a polgármesteri állás betöltését nyílt kérdésnek. A többi választásokra március 16-án tul hívják össze a pártot értekezletre. — A párton kívül fel van mindenki mentve s akit polgármesternek akar, a mellett szabadon agitálhat.

Steiner M. Albert ugylátja, mintha az egész szabadelvűpárt félne. Mindkét belső pályázó kiváló tisztviselő, de ha lehetne, egy harmadikat választana. A párt zavarban van. (Zaj.) Mindenáron jelöljön a polgármesteri állásra a párt. Ha nyílt kérdésnek hagyják, azt mondják majd, hogy a szabadelvű pártban nincs önérzet. Indítványozza, hogy a szabadelvűpárt **Rimler** Károlyt jelölje a polgármesteri állásra.

Szép a beösmérés.

Dr. Várady Zsigmond szomorú szívvél valja, hogy a baj az, hogy nincs és nem lehet a pártnak önérzete. Ő is azt mondja: választanak. Rimler nagyobb represenziája Komlóssy nagyobb energiájával harcoljon. De ez csak akkor lehetne, ha a szabadelvűpárt tagjai úgy szavaznának, ahogy a párt határoz. Am sokan másként járnak el a szavazásnál.

Egy hang: Megcsalják a pártot!

Dr. Várady Zsigmond példálul hozza fel a mult polgármester választást, mikor a párt Bulyovszkyt jelölte s egy része mégis Ráczra szavazott. Ha most Rimlert jelölnék, sokan másként szavaznának a párthól és megfordítva. Ezért jobb, ha a dolgot nyílt kérdésnek hagyjuk. — Gondoskodni kellene továbbá arról, hogy a párt a többi állásoknál kiaknázza a választást. Itt már szükséges az irányítás. Végrehajtó bizottságot küldjenek ki erre, agilis párttagokból, akik agitáljanak s a pályázatot lejártá után javaslatot tegyenek. (Ellen-

mondások.) Ha ezt nem akarják meglátják a választás eredményét. *Ő nem akar a párt leszámolásában és temetésében részt venni.*

Dr. Friedländer Samu nem kívánja a bizottság kiküldését, mert nem kell protekciós előkészítés. Ez káros a város adminisztrációjára. A tisztviselők nagy respektussal viseltnek egyes városatyák iránt, akik így a jelölés által megválasztásukat előkészítik. Csak az elnök járjon el a pályázatok körül.

Miskolczy Barna, aki tagja volt az előbbi bizottságnak kérdést tesz, hogy értette a bizottság tagjainak befolyását a tisztviselőkre, hogy felhasználják saját érdekükben befolyásukat.

Dr. Friedländer Samu magyarázza szavait. Példákat hoz fel a színház helyének megállapítása, a sertésvásártér elhelyezése stb. ügyekből, hogy a tisztviselők inkább tesznek a befolyásosabb városatyák szája-ize szerint.

Dr. Várady Zsigmond arra a vádra, amely most a tisztviselőknél maradt a magyarázás után is, az a megjegyzése, hogy ha a tisztviselők magukon hagyják, meg van a véleménye felőlük. Ha ő volna bármely bizottságban, egyiket sem jelölné sehova. — A tulajdonképpeni tárgyra megjegyzi, hogy a pályázatok ellenőrzését bizzuk az elnökségre. Azonban a külső agitációra végrehajtó-bizottságot küldjenek ki.

Eztán a határozathozatalra került a sor.

Az értekezlet kimondotta, hogy a polgármester választást **Komlóssy** és **Rimler** között nyílt kérdésnek hagyja. Ha még is lenne 3-ik pályázó, összehívják a pártot.

Bizottság nem kell a pályázatok figyelemmel kísérésére és javaslatlételre, hanem ezzel az előkezeséget bizzák meg. Márc. 15-ike után újabb értekezlet lesz.

Végül pedig az agitációra egy végrehajtó bizottságot küldtek ki, melynek tagjai **Hlatky Endre**, **Mezey Mihály**, dr. **Konrád Márk**, dr. **Hoványi Géza**, **Ulmann Sándor**, dr. **Várady Zsigmond**, dr. **Friedländer Samu**, dr. **Moskovits József**, **Farkas Izidor**, **Stark Gyula**, dr. **Munk Béla**, **Steiner M. Albert**, **Gábel Jakab**, **Kaczián Károly**, **Kugler Albert**, dr. **Sarkadi Lajos**.

Ezzel véget ért az ülés.

Szarvasihoz betörték!

Tegnap délután nagy diadallal állított be a kávéházba **Szarvasi Sándor**, a színház kitűnő tagja.

— Ott maradt a kutya!

A kerek asztal körül egyszerre ugrottak fel az újságolvasók:

— Ki maradt ott, Soma?

— A betörő. De a másikkak is ott maradt a foga.

— Kinek te?

— Vagy úgy? Ti még nem tudjátok? Hát várjátok, mindjárt elmesélem. Pinczér! Egy pikoló!

Aztán az asztalhoz telepedve, elkezdte a rémes históriát:

— Tudjátok, hogy én szolid ember vagyok s éjszaka otthon vagyok

— Mikor másutt nem.

— Mindig. Tegnap is rendes időben lefekszem s alszom. Álmodtam fényes sikerről: babérkoszorúról, tapsokról és gázsiemelésről, fiuk, gázsiemelésről! Éppen a színházszolga kopogtatott be hozzám a dupla gázszival, mikor az álombeli kopogtatás olyan erős volt, hogy felébredtem rá.

— Ne mondj ekkorákat Soma, nem vagy te vadász!

— Sohse legyen igaz az álomom, ha nem kopogásra ébredtem fel. Csakhogy a kopogás azután is tartott, hogy felébredtem, sőt egyszerre azt vettem

észre, hogy ketten is kezdenek dörömbölni az ajtómon.

— Kezd érdekes lenni.

— Magam is úgy vettem észre. Különösen az egyik igen heves legény lehetett, mert azt mondta a másiknak: »Feszítsd, csak feszítsd, akkor majd betörök ez az átkozott ajtó.« Tudjátok, én nem vagyok az az ember, aki megijed a saját árnyékától. Kiugrottam az ágyból, megragadtam . . .

— A revolvert?

— Nem, az nincs, hanem megragadtam az ablakot, kinyitottam és torkom szakadtából segítségért keztem kiabálni. Felébredt a környéken mindenki, de a gyávák nem mertek segítségül sietni. Ekkor mást gondoltam. Halkan az ajtóhoz lopóztam s még az én embereim teljes buzgalommal nekifeküdtek és feszegtek, én hirtelen kinyitottam az ajtót s berántottam.

— Hurrá! Hát aztán?

— Persze a két bilang bezuhant. Én az egyiket hasbarugtam (negyvennégyes a cipóm!), az ott nyúlt el rögtön, a másiknak a képibe nyomtam az öklömet (nyolcz és háromnegyedes a keztyűm!), az egyet ordított s három fogát emlékül hagyva, megugrott. Igaz, hogy cserébe az én öklömről is elvitt egy kis bőrt.

— Megérte a három fog.

— Meg. Hanem már most mit csinálnak a bent maradtal? Hirtelen támadt egy gondolatom. Óvatosan bezártam az ajtót, aztán kiugrottam az ablakon s úgy hoztam rendőrt. A betörő még akkor is eszméletlenül ott hevert, úgy kellett felloccsolni s csak támogatva lehetett bekisérni. Jó kis rugás volt, de meg is érdemelte az akasztófárával!

— Ugyan Soma, mióta lettél te olyan vérengző! Hátha csak részegségében akart betörni az a szegény?

— Mit bánom én! Törjön be máskor. Hanem egyszer életemben megesik velem az, hogy fel-emelik a gázsimat, ezt a boldog érzésemet is megirigylük s egy éjszaka sem hagyják élvezni . . . dejszen, kerüljön csak elélem még egyszer az a . . . Pinczér! A keserves voltát ennek a világnak! Még egy pikkolót!

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Márczius 6. Nagyváradi város közigazgatási bizottságának ülése.

Márczius 6. A »Biharmegyei korona takaré- és hitel-szövetkezet közgyűlése, d. u. 4 órákor.

Márcz. 8. Az izr. nőegylet hangversenye.

Márczius 11. A »Nagyváradi Gőzmozdonyu Közuti Vasut-közgyűlése d. u. 8 órákor.

Márczius 13. Városi közgyűlés.

Márczius 15. Pályázatok beadásának határideje a városi hivatalokra.

Márczius 19. Megyei gyűlés.

Márcz. 20. Városi tisztújítás.

Márcz. 22—26. Sorozás Nagyváradon.

* A király O Felsége tegnap délelőtt nem hagyta el a budavári palotát. Délután két órákor a keleti pályaudvarról Gödöllőre utazik vadászatra, de már este 7 órákor ismét visszatér a székesfővárosba.

A Szigligeti-Társaság választmányi ülése. A Szigligeti-Társaság tisztikarának és választmányának t. tagjait van szerencsém a folyó 1902. évi márczius hó 7-én d. u. 5 órákor a gazdasági és iparbank termében tartandó választmányi ülésére tisztelettel meghívni.

Tárgyak:

1. Elnöki jelentések.
2. A Szigligeti emlék-ünnepély előkészítése.
3. Az évi rendes közgyűlés határidejének és tárgysorozatának megállapítása.
4. Indítványok.

Nagyváradi, 1902. márcz. hó 5.

Rádl Odön,
társ. elnök.

* A pápa jubileuma és az olasz királyi család. A pápa jubileuma alkalmából, mint a »Paris Nouvelles« írja, Margit özvegy királyné ajándékot akart küldeni a pápának és a savoyai ház több tagját is rá akarta venni arra, hogy a pápát jubileuma alkalmából üdvözöljék. A dolgot a király, illetve a kormány elé terjesztették, mely úgy határozott, hogy a királyi ház tagjai a pápát nem üdvözölhetik. Hivatkoztak egy precedensre. Ugyanis 1888-ban a pápa aranymiséje alkalmából több savoyai herceg és hercegné ajándékokat akartak a pápának adni. A Vatikán neszét vette a dolognak és a pápa hivatalos lapjában, az Osservatore Romanóban kommuniké jelent meg, mely szerint a pápa a kérdéses ajándékokat nem fogadná el.

* Alakuló ülés. Biharvármegye közegészségügyi bizottsága tegnap délelőtt tartotta alakuló ülését. Elnökké ismét Papp János m. főjegyzőt, előadóvá Balogh Elemér aljegyzőt választották meg.

* A polgármester kegydíja. Dr. Bulyovszky József beteg polgármesterünk mélyen sujtott családjának beadványával foglalkozott tegnap a városi tanács. Mivel még nyugdíj nem illeti meg a súlyosan beteg polgármestert, beszámítják az államnál eltöltött szolgálati időt s ehhez képest évi 1028 frt kegydíj megszavazását javasolja a tanács a közgyűlésnek. Az államtól járó nyugdíjjal együtt 1860 frtot kapna e szerint évenként a család. — A tanács javaslatát holnap, pénteken tárgyalja a pénzügyi szakbizottság.

* Haynald-féle zenészetű ösztöndíj pályázat. A valás és közoktatásügyi m. kir. miniszterium a néhai dr. Haynald Lajos kalocsai bíboros érsek által O cs. és apostoli kir. Felségeik menyegzőjének, valamint az ő belső titkos tanácsosi kineveztetésének 25-ik évfordulója alkalmából az egyházi zene, ugyszintén az egyházi festészet, szobrászat előmozdítására tett, a vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszterium kezelésére bizott alapítvány kamataiból egy évi 600 koronás zenészetű ösztöndíjra pályázatot hirdet. Az ösztöndíjra igényt tarthat minden magyarországi illetőségű egyén, a ki az egyházi zenében jeles előmenetelt tud kimutatni. A pályázatok legkésőbb f. évi május hó 31-éig a kalocsai érsekhez nyújtandók. A pályázati feltételeket a hivatalos lap tegnapi száma egész terjedelmében közli.

* Villamos vasut az Ősi-állomásig. A nagyváradi gőzmozdonyu közuti vasut-társaság már régebben előmunkálati engedélyt kapott a kereskedelemügyi minisztertől a tervezett nagyváradi villamos vasutból Teleky-utca végéig kiágazólag az Ősi-állomáshoz vezető villamos szárnyvonatra. A miniszter most az előmunkálati engedélyt egy évre meghosszabbította.

* Élelmes szabósegéd. Fried Ignác helyi kereskedőség s a nyári szezonra akarta ruhával ellátni magát s hogy szándékát megvalósíthassa, Weisz Ferencz szabósegédhez fordult, kinél hosszú alkudozások után 52 korona áru ruhát rendelt. Egy hét leforgása után a napokban Weisz ruha nélkül állított be Friedhez, 40 korona előleget kérvén a posztó ára fejében. Fried szó nélkül átadta a kívánt összeget és kérte Weiszot, hogy minél előbb készítse el a ruhát. Fried türelmesen várt egész tegnapig, végre azonban gyanusnak tűnt fel előtte, hogy szabója nem jelentkezik s az esetről jelentést tett a rendőrségnek. A puhatólás során kiderült, hogy Weisz öcsésével együtt elláptól Váradról feledve Friedet és ruhát. A rendőrség országos köröztesztését rendelte el a jeles firmának.

* A közigazgatási bizottság ülése. Nagyváradi város közigazgatási bizottsága ma, csütörtökön délután 3 órákor tartja rendes havi ülését.

* Az elengedet 68,000 frt. Zana Agoston nagyváradi lakos panaszt adott be azért a 68,000 frtért, amit Nagyváradi város polgármestere Ullmann Izidornak, mint a szeszfogasztási adó bérlőjének Nagyváradi kárára elengedett. Zana kérte, hogy a város indítson eljárást az összeg megtérítése iránt. A tanács egyszerűen elutasította a beadványt, mert már határozott e tárgyban a közgyűlés és a miniszter is jóváhagyta ezen határozatot.

* Kiuntetett törvényszéki jegyző. O Felsége személye körüli magyar minisztere előterjesztése folytán Bacskay Miklós beregszászi törvényszéki jegyzőnek sok évi hasznos szolgálata elismerésül, a koronás arany érdemkeresztet adományozta.

* A tenorista ingombjai és háromszáz koronája. Néhány ujság részletesen és alaposan megtárgyalt egy pikáns kis mesét, a melyben egy mágnáson és egy tenoristán kívül egy pár ingomb és háromszáz korona szerepel. Arról volt szó, hogy egy tenorista, aki nemrég került a Magy. Kir. Opera kötelékébe, valamely előkelő mágnás estélyén énekelt, aztán honorárium fejében egy pár huszforintos ingombot kapott s ezt visszaküldte, mire a mágnás 300 koronát küldött honorárium fejében, amit a tenorista — művészetének letak-sálását látván benne — szintén visszaküldött egy nem éppen udvarias levél kíséretében. A mesét jó hosszú lére eresztették, kiczifrázták, megmosolyogták. Ma aztán kisült róla, hogy mese. Igaz benne a nyi, hogy a tenorista csakugyan énekelt a főúr szoaréján, csakugyan kapott egy pár ingombot, majd meg háromszáz koronát. A többi — mese. Az igazság ellenben a következő:

Mikor a gróf felkérte a tenoristát, hogy énekeljen nála, egyuttal kérdést tett a tiszteletdíjról. Mire a tenorista elkezdett szabadkozni és kijelentette, még pedig ismételtén, két tanu előtt, hogy Budapesten új ember lévén, szerencsésjének tartja, ha olyan díszes társaságban énekelhet. A mágnás ezt köszönettel tudomásul vette, az estély után pedig egy garnitúra gyémántos ingombot küldött a tenoristának, aki ezt azzal küldte vissza, hogy ilyen garnitúrát 20 forintért vett nemrég valamely fővárosi ékszerésznél. A mágnás, aki meilleg néhány száz frankért vette a gombokat Párisban nem vette tragikusán azt, hogy ajándékát visszakapta, hanem az énekért járó tiszteletdíj fejében 300 koronát küldött az elégedetlen tenoristának. A tenorista azzal sem volt megelégedve és február 28-án kelt levelében erre azt írja a mágnásnak, hogy mellékelve visszaküldi a 300 koronát, mert ezzel művészetét letak-sálva látja. A gróf nagyot kacagott a tenorista szokatlan hangu levelére és keresvekereste a 300 koronát azzal a szándékkal, hogy az Operaház nyugdíjintézetének adja. De hiába kereste, mert az önértetes művész csak elvben küldte vissza a honoráriumot, de elfelejtette a levélbe betenni. Ugy látszik, hogy tévedését maig sem vette észre, mert az operaház nyugdíjintézetnek szánt háromszáz koronát a gróf maig sem kapta meg. Ez volt a dolog igazi története, amelynek befejezésül ideirhatjuk a mese szereplőinek a nevét is. A mágnást gróf Zichy Jenőnek, a tenoristát Burriáu Károlynak hívják.

* Magyarfaló zsidó hitközség. Szomorú állapotok lehetnek a munkácsi izr. hitközségben, a mit ékesen illusztrál az alábbi eset: Rabbit kellett volna választani márcz. 2-án s ez alkalomra a hazafias gondolkodásu hitközségi tagok minden áron olyan rabbit akartak megválasztani, a ki magyarul tudjon. Ezzel szemben azonban összefogott a magyarfaló elem s a választáskor száznegyven szótöbbséggel keresztülvitte Spira Ch. Lose nevű jelöltjét a ki egy kukkot sem tud magyarul. Ehhez sem kell kommentár.

* **Ismét betöréses lopás.** Kovács Bálintné *Hattyu*-utca 68. sz. alatti lakásának szobaajtáját tegnap éjjel ismeretlen tettes felfeszítvén a szobába hatolt s Kovácsné ezüst órájával egyetemben kerekelt oldott. A vakmerő tolvaj kézrekerítése iránt a lépések a hatóság részéről megtétettek.

* **A Kossuth-párt hivatalos lapja.** Az idei márczius 15-nek, a független szabad sajtó születése évfordulójának napján jelenik meg a fővárosban a *»Független Magyarország«* című új politikai napilap. A lap czime: a lap programja. A Független Magyarország szerkesztősége a legnevesebb függetlenségi publicisták és írók táboraiból alakult meg azzal a határozott programmal, hogy az új lap hátsólapjain a független Magyarországért nyílt, férfias bátorsággal, határozott és tiszta ellenzéki hangon küzdjön. A lap politikája mindig követni fogja a függ. és 48-as Kossuth-párt politikáját és minden egyes politikai kérdésben a párt álláspontját fogja szolgálni. A *»Független Magyarország«* lesz hivatva arra, hogy a párt *hivatalos organuma* legyen és épen ezért a lap Kossuth Ferencz legmelegebb támogatásával indul utra. A lap szerkesztője *Dienes Márton*, volt országgyűlési képviselő. A lap előfizetési ára évenként 14 forint. (Kiadóhivatal: József-körút 45. szám.)

* **Bosszu. Dancse** János egyfogatu bérkocsitulajdonosnak Kolozsvári-utca 24. szám alatt lévő lakásán 2 bérkocsija bérfedelét tegnap éjjel ismeretlen tettesek összevagdalták. A kártétel, mely nyilvánvalóan bosszu műve volt, 400 koronára tehető. A rendőrség a bosszuszomjas tettesek kézrekerítése tárgyában megtette a szükséges lépéseket.

* Találtatott egy női ezüst óra. Igazolt tulajdonosa átveheti *Mendelényi* Béla rendőrfogalmazónál.

EGYESÜLETEK.

A Kath. Kör ülése.

A helybeli Kath. Kör igazgató-választmánya tegnap rendes ülést tartott, melyen jobbjára csak a folyó ügyeket intézték el.

A gyűlésen *Palotay* László praelátus-kanonok elnökölt; jelen voltak: *Andriska* Károly, *Balázsovich* Rezső, *Bereczky* Géza, *Böszörményi* Géza, *Csobánczy* Lajos, *Csatáry* József, *Gálbory* Sámuel, *Gabriely* Lajos, *Géczy* Lajos, dr. *Hoványi* Gyula, *Kádár* János, *Karger* Sándor, *Kelemen* Kálmán, *Kugler* Albert, *Milibák* József, *Pekánovits* Imre, *Tóth* Márton, dr. *Vucskics* Gyula, *Weidlich* István és dr. *Imrik* Gusztáv útkár.

A pénztárnoki jelentés és a beérkezett megkeresések elintézése után a lapok megrendelése és a könyvtár gyarapítása került szóba, majd *Böszörményi* Géza indítványára köszönetet szavaztak a *Gerliczy* család tagjainak a múlt vasárnapi fényes sikerű matinéen való szives közreműködésért s üléss végén új tagokul felvették *Stettner* István borkereskedőt és *Rothauszky* Ferenczet.

IRODALOM.

Nagy képes világtörténet. A Franklin-Révai-féle nagy képes világtörténetnek VIII. kötete nyílt befejezést a most érkezett 154. füzettel. Ez a kötet az ujkor egyik legérdekesebb korszakát: az ellenreformáció korát tárgyalja helyes történeti érzékkel. *Marczali* Henrik egyetemi tanár tollát dicséri ez a kiváló munka, melyben az ellenreformáció korszakának minden eseménye a kellő történelmi világításban van tárgyalva. Különösen az teszi ezt a munkát érdekessé és a magyar közönségre

nézve becselessé, mert a világtörténeti események közé méltó helyükre vannak beillesztve a magyar történelem eseményei is s ugyyszólván a világtörténelmet Magyarországból, magyar szempontból látjuk lefolyni.

A nagyszabású munka megjelenik 12 kötetben vagy 240 füzetben. Egy-egy füzet ára 60 fillér.

SZINHAZ.

HETI MŰSOR.

Csütörtök: Faust (Burrián felléptével.) Kezdeté 7 és fél órakor.

Péntek: Lotti ezredesei (itt először.)

Szombat: Lotti ezredesei.

Vasárnap: Lotti ezredesei.

A szabin nők elrablása. A dadát egyszer sem bírta ki a közönség, de Rettegi Fridolin kedves bohóságain ma is, ki tudja hányadszor! jól mullatott a közönség. *Krasznay* Andor Rettegije azonban nem ér föl a Nyáraiéval. Közelebb áll a való élethez, de távolabb a kumikus hatástól. Sem megjelenése, sem hangja nem éri utól azt a hatást, melyet Nyárai ebben a szerepben fel tud mutatni. Itt vastkosabb komikum árnyalatokra képes hang kell, míg *Krasznay* inkább szalon-komikus szerepekben remekel. Rettegijében elismerésre méltó azonban, hogy eredetiségre törekedett.

Lotti ezredesei. Holnap premier lesz a színházban: operett-premier. Es nem nehéz megjósolni, hogy e premier lesz olyan nagy, zajos sikerű, mint a *»Csepürágók«*-é volt, ha nem nagyobb és zajosabb sikerű. A Magyar Színház új vezetésének népszerűségét például éppen *»Lotti ezredesei«* csinálta meg gyorsan és egyszerre. A napokban éri meg ötvenedik előadását a pompás, kitűnő operett. *Amon* Margit Budapestben időzött hosszabb ideig, hogy Lotti szerepét tanulmányozza. Hasonló nagy ambícióval készült a darabra minden szereplő.

Az előadások félnyelvkor kezdődnek. A színház vezetősége hivatalosan tavaszt jelent. Tudatja ugyanis, hogy f. hó 6-tól kezdve a színházi előadások hét óra helyett *félnyelvkor kezdődnek.* Azt hisszük, hogy e változást mindenképen örömmel veszi tudomásul a színházi publikum

»A dámon« című regényes operettéből melynek *Várady* Aladár, társulati karnagy a szerzője, a próbák már megkezdődtek. A darabban kitűnő szerephez jutottak: *Amon* Margit, *Pintér*, *Nyárai*, *Krasznay*, *Bérczi*, *Füredi*, kik a személyzettel együtt nagy ambícióval készülnek a távozó kolléga ez újabb operettjére

REGÉNY-CSARNOK.

Gyógyszerész és doktor.

Irta: *Bauditz* Sophus.

Legszébb diszkabátját véve fel, sietett Borro mester lakására és felkérte szolgáját, hogy jelentse be; de ez nem eresztette be, mivel most a mester egy páciensével értekezett, hanem kérte, hogy várakozzék. Hallani lehetett, a mint a belső szobában orvos és beteg beszélgettek és bár kezdetben nem igen törődött vele, végre mégis feltűnt neki, hogy Borro hollandul beszélt. Ezen a nyelven Johannes meglehetősen beszélt, mert inas korában Baselen együtt szolgált egy amsterdami fiúval. Csakhamar másik hangot is különböztethetett meg. Ez utóbbi csak nehézkesen beszélt hollandul és ez a hang is oly ismerősnek tetszett, a nélkül, hogy eszébe jutott volna, hogy hallotta már. A párbeszéd nyilvánvalólag egy vagy más beteg-

ség ellen szolgáló szer körül forgott, melyet az ismeretlen Borrotól kért és meg is kapott, melyet azonban az orvos csak nagy vonakodás után mert előírni. Végre, úgy látszik, mégis csak megegyeztek, mert Johannes hallotta, mint kért Borro tizenkét aranyat és a másik szívesen megadta az összeget. Ekkor mondotta Borro:

— Most jól figyeljen arra, hogy ez a *remedium*,* jobban mondva *incitamentum amoris*,** melyet most kegyelmednek irtam és melyet senki más ez országban nem képes előírni, oly szer, mely fölbite nagy óvatosságot igényel. Kegyelmed naponta két ízben tíz-tíz csöppet önt azon egyn ételébe, kinek vonalmát meg akarja nyerni; ezt három napon át ismétli, a mikor a másik szenvedélye kegyelmed iránt akkora lesz, mint a kegyelmedé. Különböznem tudom kell, ki az a hajadon, kinek szívére ily módon meg akarja nyerni.

A másik most kitérőleg felelt, de mikor a csodadoktor határozott választ követelt, akkor végre kitudódott, hogy az, kinek szerelmét az ismeretlen meg akarta nyerni, saját hitvese volt. Most már megismerte Johannes a hang tulajdonosát: *Mikkel* Roding volt és hallotta, a mint Borro nevetve mondá:

— Ez egy *casus extraordinarius* és, tekintve hogy szerelme *objectuma* saját hitvese, kettős díjt kellene kérnem, de mivel már egyszer szavamat adtam, megírom a rendelvényt.

Pár percczel később *Mikkel* Roding kiment a hátsó ajtónál és Borro bejött és megbeszélte Johannesszal a szükséges tennivalókat. Azután a segéd hazament a *Hoibro*-utczába, mialatt agyát a legcsodálatosabb gondolatok egész serege cikázta át.

— Jójszakát! kiáltott *Jacob*, mikor a segéd belépett. — A jegyző benn van az öreg urnál és a leányasszony fenn ül hálókamrájában várakozván, hogy mit határoznak felette. — Nini, itt van *Mikkel* Roding!

— Megint fáj a foga a feleségének? kérdezte a belépő *Mikkeltől*.

— Nem a, most más baja van, — felelt a másik sunyítva.

Mikkel rá sem figyelvén *Jacob*ra, átadott *Johannes*nek egy orvosi rendelvényt. A segéd megnézte, Borro neve volt aláírva.

— Már nem házi-orvosa többé kegyelmednek dr. *Brinckmann*? — kérdezte *Johannes*.

— De igen, még mindig házi-orvosom, de nem tudja most feleségemet kigyógyítani — valami különös betegsége van — és ilyenkor mindent meg kell próbálni, — felelt *Mikkel*.

— Mindjárt hozzáfogok, mondta *Johannes* és megnézte most alaposan a rendelvényt. De most látom csak, hogy végtelen sokszor kell ezt a szert destillálni és filtrálni, úgy hogy csak későn este készül el.

— Majd eljövök érte holnap reggel — mondotta *Mikkel* és haza ment. *Johannes* a laboratoriumba sietett.

A mint a rendelvényben elő volt írva, gondosan lemérte az egyes szereket, fűzfakéregből erős főzetet készített, azután vegyítette *Mercurius dulcis*-szal és *Balsamum peruvianum* mal és ezeket destillálás végett retortába öntölte.

Este volt. A lobogó lángok a tűzhelyben titokzatos alakokat rajzoltak a laboratorium sötét kőköcskéire és a holdvilág rézsut küldte be ezüstös sugarait az ablakon. És most ott állt *Johannes* a laboratoriumban, kétféle világosság vette őt körül: a tűzhely vörös, nyugtalan lángjainak titokzatos világossága és *Luna* tiszta, lágyan omló fénye mintegy versenyeztek, hogy melyiké lesz a fiatal gyógyszerész. A félig nyitott ajtón át feléért *Vibeke* ablakára. Éppen most oltotta el lámpáját, bizonyára most feküdt le. Ropogva égtek a szikrázó fahasábok a tűzhelyen, most felhő fedte el a hold világát, a hársfák ágai az ablakhoz verődtek és künn sötét árnyak látszottak elshogni. Es miközben a tűzhely és hold világa küzdöttek az uralomért ott a laboratoriumban, *Johannes*ben másféle küzdelem folyt le.

* Orvosság.

** Szerelmi bálital.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Horánszky esküje.

Budapest, márcz. 5. (Saját tud. táv.)
Ma délelőtt Horánszky Nándor megjelent a kereskedelemügyi miniszteriumban s hosszú ideig konferált Hegedüssel megvitattván a fontosabb, folyamatban lévő államügyeket, fölkeresték Nagy kereskedelemügyi államtitkárt is. Horánszky Nándor hivatalos esküjét holnap teszi le s felsége kezeibe.

A szolnoki mandátum.

Szolnok, márczius 5. (Saj. tud. táv.)
A szolnoki kerületben ma folyt le a második képviselő választás, a függetlenségi Kossuth-párt jelöltje Kreutzer Balázs és Kiss Ernő szabadelvű párti között. Óriási volt a választási izgalom a közel 4000 választó polgár között, melyet még Gruber választási elnöknek erőszakoskodásai növeltek. Minden alkalmat megragadott, csak hogy diadalra vezethesse a szabadelvű zászlót. Kíéheztetni akarta hosszas várokozatással a függetlenségüket. A szavazatszedés során Horváth Gyula képviselőt pedig ki is vezette egy csendőrtiszttel. A szavazatok aránya este 8 órakor:

Kreutzer Balázs 955
Kiss Ernő 1165

A küzdelem igen heves s valószínűleg a késő éjjeli órákban lesz vége.

Szerb forradalmi jelek.

Budapest, márcz. 5. (Saj. tud. táv.)
Tudósítónk óriási izgalmat keltő hírt jelent Belgrádból, melyet sokan forradalom előjeleinek tartanak. Ma reggel ugyanis Alevantics Rade Karagyorgyevics trónkövetelő párhive és rokona Mitroviczából átkelt a Száván Szabaczbba s szerb tábornoki egyenruhába öltözvén felszólította a határőröket, hogy kövessék. A tüzoltó laktanyában alarmirozta a legénységet, a csendőr kaszárnnyában riadót fuvatott.

A feltűnő váratlan eseményről értesítették Nikolin csendőrszázadost, ki felelősségre vonta Alevantics Radét, ki azonban golyóval felelt. Nikolin többször visszalőtt szolgálati revolveréből s halálosan sebezte meg Alevantics Radét, ki Karagyorgyevics hive vagyok szavak kíséretében összerogyott s meghalt. Az eset óriási izalmat keltett. Nikolin kapitány bátor magaviseletéért ezredesi rangra fog emeltetni.

A rákbetegség tanulmányozása.

Berlin, márczius 5. A képviselőház költségvetési bizottsága megszavazta a rákbetegség tanulmányozásának előmozdítására kért hitelt. A kormány képviselője bejelentette, hogy a berlini Charité-kórházban vizsgálati állomást létesítenek.

Magánemberek 150.000 márkát irtak alá arra a célra, hogy Majna-Frankfurtban a rákbetegség tanulmányozására szolgáló intézetet állítsanak. A rákbetegség tanulmányozásával megbízott bizottságnál német orvosok 12 000 esetet jelentettek be, amelyekből kitűnik, hogy a rák nem örökölhető, hanem ragadós betegség. (M. T. I.)

NYILTTER.

Tudomásvétel végett van szerencsém közölni, hogy

KIGYÓHOZ czimzett GYÓGYSZERTÁRAMAT

Olaszi, Bémer-téren

(Stidl-féle házban) megnyitottam.

Tisztelettel

MARSCHALKÓ LEÓ.

Bárány Dezső

utóda

egyedül speciálista

hegedű és vonókészítő

Saját készítményű hegedűim!

Olasz és német hangversenyhúrok.

Mindennemű hangszerek nagy raktára

Nagyvárad, Fő-utca és Széchenyi-tér sarok

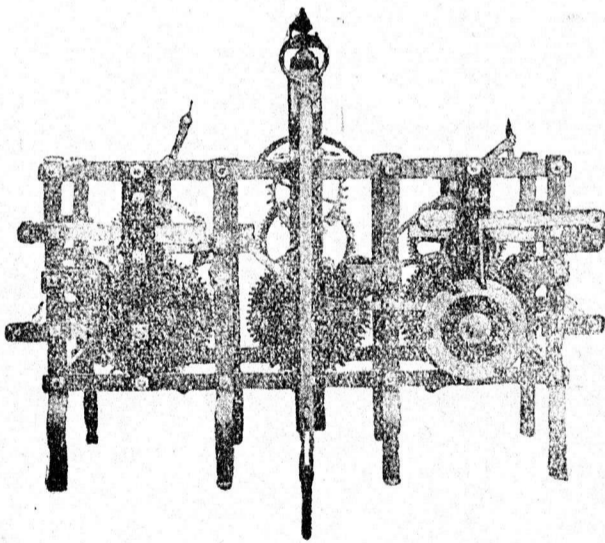
(Rimanóczy-ház.)

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Ertesítés.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség, valamint az egyházi és községi előjáróságok becses tudomására hozni, hogy a 42 év óta fennálló

Daday József ur lakatos és toronyórás üzletét,

melyben 16 éven keresztül mint művezető voltam alkalmazva, átvettem és ezt személyesen, a régi jó hírnévhez méltóan, a régi cég alatt tovább folytatom.

Szíves pártfogásukat és megrendeléseket, melyeket kifogástalanul olcsón és pontosan eszközölök, kérem és óráimért 10 évi jótállást vállalom, vagyok kiváló tisztelettel:

MEZEY DEZSO,

lakatos- és toronyóra-készítő,

Nagyvárad, Szent János-utca 20 szám.

Telefon-szám 384.

58.

SZERKESZTOI POSTA.

Hj. Cs. S. (Kaposvár). Erintkezésbe léptünk az irányadó körökkel de biztos sikert senki sem jósolhat, mert már eddig 40 pályázó van, köztük igen sok helybeli, ismerős ember, kiknek persze jobb esélyeik vannak. Azért csak adja be kérvényét, okvetlenül meglátjuk, mit tehetünk. Személyesen ne fáradjon el, kár lenne a költségért.

Az előadások kezdete 7 és fél órakor.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 159.

(Páros szünet.)

Ma, esztörtökön, 1902. márczius 6-án

BURRIÁN vendégfőléptével

mérsékeltten fölemelt helyárrakkal

F A U S T.

Opera.

S Z E M E L Y E K:

Faust orvos-tudor	— — —	Burrián K.
Mephistofeles	— — —	Pintér Imre
Margarétha	— — —	Székely Irén
Valentin bátyja	— — —	Perényi József
Mártha, öreg dajka	— — —	Székely Anna
Szibel diák	— — —	Lányi Edith
Vagner	— — —	Csatár Győző

Kezdeté 7 és fél órakor, vége 10 órakor.

Jegyek előre válthatók d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás fél 7, vasár- és ünnepnapokon este 6 órakor.

Holnap pénteken, márczius 7-én

itt először

Lotti ezredesei.

Operett.

KOZGAZDASAG.

Megszűnt a sertésvész. Az élesdi járás főszolgabírója értesítette Biharvármegyét és Nagyvárad városát, hogy a Dámos községhez tartozó uradalmi erdőt, mivel a sertésvész megszűnt, a zárlat alól feloldotta.

Az osztálysorsjáték tegnapi húzásának a következő nagyobb nyereményeket sorsoltattak ki:

A 100.000 koronás főnyereményt a kassai, a 200.000 koronást a pozsonyi főelárusító által eladott sorsjegyek nyerték.

100000 koronát nyert: 43185.

30 000 koronát nyert 82304.

20 000 koronát nyert: 58791.

10.000 koronát nyertek: 44558 56068.

5000 koronát nyert: 51880.

2000 koronát nyertek: 91608 96923.

1000 koronát nyertek: 54244 63053 68379 74950 80574 92858.

500 koronát nyertek: 2208 2960 9789

11295 13090 15836 20470 21485 23644 32919

36376 43834 50665 53757 54312 54552 60091

63609 67505 67696 68735 74784 75402 80901

82335 85499 87924 87965 92753 94587 95021

96584.

A többi kihuzott számok 200 koronát nyertek.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A Tiszántúli eredeti távirata. —

Határidők.

Budapest, márczius 5.

Buza októberre	— — —	7.84
Buza áprilisra	— — —	8.80
Tengeri	— — —	5.14
Rozs okt.	— — —	6.69
Zab ápr.	— — —	6.98
Kaposzta, repce, aug.	— — —	—

Értéktőzsde.

Budapest, márczius 5.

Osztrák hitel	— — —	625 50
Magyar hitel	— — —	629 50
Államvasut	— — —	624 50
Rimamurányi	— — —	416
Magyar jelzálog	— — —	433
Salgótarjáni	— — —	—
Wagon-kölcsön	— — —	—

Magyarországi Árfolyások

Budapesti áru- és értéktőzsdén 1902. márczius 5-én.

Magyar aranyjárdék 4%	120.05
Magyar koronajárdék	97.45
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4%	120.—
Magyarvasúti kölcsön ezüstben 3 3/4%	100.90
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	120.—
Magyar földterhermentelési kötvény 4%	97.—
Italmérési jog megváltási kötvény	101.25
Horvát-azslovénföldterhermentési kötvény	96.50
Magyar nyereséj-sorsjegy-kölcsön	192.50
Tízszabályozásé sorsjegy-kölcsön	157.50
Osztrák járdék papírban	101.50
Osztrák járdék ezüstben	101.35
Osztrák járdék aranyban	121.—
Osztrák korona járdék	98.90
Osztrák államsorsjegyek	154.50
Osztrák magyar bank részvény	16.30
Magyar hitelbankrészvény	719.—
Osztrák hitelintézet részvény	701.50
Párisi vista	95.50
20 frankos arany (Napoleon'd'or)	19.08
Parizsi birodalmi márka	117.20
London vista	239.95
20 márkás arany	36.44

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCKICS GYULA.**STROHMAYER PÁL**

vászon, menyasszonyi kelengyék, férfi és női fehérneműek és szőnyeg-üzlete.
Nagyvárad, Szent László-tér, kishídfő.

A legjobb minőségű **valódi rumburgi**, ugyszintén **valódi Creas, irhoni, hollandi és fehérített tiszta vásznak** egyedüli állandó nagy raktára.

Valódi SCHROLL-féle CHIFFONOK és mindennemű pamutvásznak legnagyobb választékban.

Menyasszonyi kelengyék és ujszülött fehérneműek legmegbízhatóbb beszerzési helye.

Férfi és női fehérneműek vállalata mértékszerű elkészítésre teljes felelősség mellett.

Házi készítésű Paplan és Matraczok!

Szőnyegek, szövet- és csipkefüggönyök, ugyszintén butorszövetek, ágy- és asztal-terítők és egyéb lakásberendezési cikkek legolcsóbb beszerzési forrása!

Szolid szabott árak. Pontos kiszolgálás!

Friss konyhakerti magvak nagy raktára.

Gazdaközönség szives figyelmébe!

Közelgő idény alkalmából van szerencsém szives figyelmét felhívni frissen érkezett *csiraképes* és *fajazonos magvaim nagy raktárára*, hol az összes gazdasági magvak u. m.:

Valódi *francia-, olasz- s magyar-lucerna, stájer s magyar eredetű heremag* (bodorka), valódi *oberndorfi s eckendorfi mamuth- és buczok-répmag, angol, skót, francia-perje*, valamint a legszebb *pázsitnak való fümagvegyülék* stb. stb. a legjutányosabb árakon kaphatók.

A lucerna, valamint a lóheremag az **állami magvizsgáló állomás zárjeggyével van ellátva**, s így arankamentességeért is **teljes szavatosságot vállalok**.

Kiváló tisztelettel:

Mintákkal készséggel szolgálók.

KISS KÁROLY,

Janky Antal utóda Nagyvárad.

Friss konyhakerti magvak nagy raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Apáczai-utca 3. szám.

Művek,
folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:
izléses kivitelben
mindennemű
nyomdai munkákat
jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfeljek,
számlák, falragaszok,
bábi meghívók,
tánczrendek, étlapok,
naptárak,
palaczkfeliratok,
névjegyek,
gyászlapok
stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok
raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

Női ruha szövetekből
dus választék.

Szenzációs ujtás!

Vászon és fehérneműek-
ből nagy raktár.

Ingyen! életnagyságu fénykép! Ingyen!

Minden vevőnek, a ki 10 frt értékűt vásárol, bármely átadott fénykép után egy **életnagyságu** 60 cm. magas művésziesen kiállított hű fényképet készít **teljesen ingyen** még akkor is, ha a bevásárlás apróbb részletekben történik.

Csupán diszes keretért (passe partou) önköltségemet 1 frt 50 krt számítok fel. Ezen életnagyságu **ingyen fényképet** magát sem képes a világ egy műintézete sem 10 frton alul elkészíteni.

Minden vevőnek, még a legkisebb bevásárlásnál is pénztáram egy fénykép bonnt szolgáltat ki, melyen a bevásárlási összeg nyugtázva lesz. A midőn ezen részletekben vásárolt összeg 10 forintot tesz ki: vagy 10 forint értékűt egyszerre vásárol, az ingyen fényképre jogosan igényt tarthat.

Tehát önként érthető, hogy minden további 10 frt értékű vásárlás egy-egy ingyen fényképre jogosít.

Életnagyságu fényképek kivitele üzletünkben láthatók.

Amerikai áruház, Nagyvárad, Fő-utca (Olaszi), Bazár (színház) épület.

Női Blousokból dus
választék

Telefon 372. szám.

Női ruhákat és Blousokat
mérték után is készítünk.

Uj üzlet!

GLANZMANN ÁRMIN

épület-bádogos,

Nagyvárad, Kispiaez és Magyar-u. sarok.

Légszesz, vízvezetékek

és

74

csatornázások felszerelési üzlete.

Javítások olcsón és pontosan
eszközöltetnek.

Elektrotechnikai villanyvilágítás.

Szoba-sürgöny és telefonrendező.

Házak jókarban tartási vállalat

Most nyílt meg!

Fekete szövetekből a magas klérus számára állandó raktár.

A midőn a n. érdemű közönségnek becses tudomására hozom, hogy

Fő-utczán, a Nyiry-házban levő férfi-szabó üzletemet

most ujjonnan rendeztem be a legszebb és legjobb

bel- és külföldi szövetekkel,

nem mulasztom el az alkalmat, hogy eddigi t. megrendelőimnek pártolá-
sáért köszönetemet kifejezzem; egyuttal kérve továbbra is a szives támoga-
tásukat, melyet igyekezni fogok kiérdemelni az által, hogy csak a legjobb
anyagból és legujabb szabás szerint készült ruhákkal, **szolid árak** mellett
fogom a n. érdemű közönséget kiszolgálni.

Tisztelettel

Fudally Bálint,

férfi-szabó.

Fekete szövetekből a magas klérus számára állandó raktár.

Legmegbízhatóbb vetőmagvak.

A tisztelt gazdaközönség szives figyelmébe!

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy **MAUTHNER ÖDÖN** budapesti mag nagykereskedő
cégtől mindennemű megbízhatóbb, fajazonos és csiraképes

gazdasági-, vetemény- és virágmagvak

beérkeztek és azokat bármily mennyiségben, a legelőnyösebb napi árban árusítom.

Az állami magvizsgáló állomás zárjeggyel ellátott, hivatalosan plombozott, arankamentes, valódi provence-i, **olasz és magyar luczerna, styriai vörös lóhere, valódi oberndorfi és eckendorfi mamuth és buczok-répa magvak**, a legszebb pázsitnak való **skót és franciaia ülmag-keverék** és angol perje. Továbbá mindennemű legszebb és legmegbízhatóbb faj **gyümölcs és virágmagvak**. — Nagy raktárt tartok mindenféle gazdasági czikkekből u. m.:

Vasgálicz, kékkő, szóda, raffia-háncs, ojtóviasz, ojtógyapot, azurin, gépolaj, Creolin, Carbol, Carboleum stb.

Csomagolás ingyen.

Telefon szám: 120.

Kiváló tisztelettel

Uj. Popper József,

Nagyvárad, Fő-utca.

90.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Mindennemű bõjji árúk nagy választékban.

Prágai sonka, friss conservált halak és sajtok.

FLEGMANN ÁRMIN
Nagyvárad, Bémer-tér

Megérkeztek!

a legdivatosabb kész női felöltők, fekete és színes ruhaszövetek, legizlésebb fekete és színes selymek, valódi francia mosókelmék, gyönyörű diszkellékek rengeteg választékban, selyem és más divat-blousok és juponok. — Állandó raktár legjobb gyártmányu vászon és asztalneműekben, — egész menyasszonyi kelengyék 500—6000

91

koronáig.

ÜZLETI ELV

szigorú szoliditás, pontos előzékeny kiszolgálás, minden darab árun a »szabott ár« számokban kiírva.

Megérkeztek!

Gazdasági vető- és kerti veteménymagvak egész friss minőségben.

Kaphatók ólomzárral ellátott eredeti 5, 10, 25 kilós zsákokban

továbbá mindennemű ásvány és gyógyvizek, valamint fürdési célokra szolgáló *moór savak*.

Tisztelettel:

Kádár János,

fűszer és csemege kereskedés.

93.

A vásártelki moór sónak kizárólagos elárúsítója.

Törlesztéses kölcsönt

5%

Vidéki bérházakra,
földbirtokra

szerzek minden előleg nélkül még abban az esetben is, ha magasabb kamatu kölcsönökkel vannak megterhelve.

Leveleket forduló postával elintézem.

Sárkány József,

68. Budapest, Váci-körút 21. szám.

TELEPHON.

HERCZEGH GYULA

TELEPHON.

rövidáru és férfi-divat üzlete

Nagyvárad, Szent László-tér 1. sz.

Van szerencsém a n. érdemű közönség tudomására juttatni, miszerint a Kunz József és Társa urak üzletének egy részét:

a rövidáru és férfi divat-osztályt

átvettem s azt a legujabb, legjobb és legszebb árukkal ujonnan berendeztem és saját bejegyzett cégem alatt tovább vezetem.

Nagy választéku áruim közül a következőket emelem ki: csipkék, szalagok, himzések, pamutok, bélésárúk és szabó kellékek és egyéb rövidáru cikkek. Nagy választék: **nyakkendőkből,** továbbá legyezők, illatszerek a legjobb minőségű és divatos **férfi ingek, gallérok és kézelők,** kézelő-gombok, nyakkendő-tűk és különféle **férfi divatcikkek** és **női diszkellékek.**

Főtörökvésem leendő előzékeny, pontos kiszolgálás,

jutányos szabott árak

és jó árú által a n. é. közönség szives pártfogását kiérdemelni.

Kiváló tisztelettel

HERCZEGH GYULA.

73